

Finansutskottets yttrande

1984/85:7 y

över proposition 1984/85:180 om förenklad självdeklaration

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 16 april 1985 beslutat bereda finansutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1984/85:180 om förenklad självdeklaration jämte de med anledning av propositionen väckta motionerna.

I propositionen föreslås att ett starkt förenklat deklarations- och taxeringsförfarande införs för huvuddelen av landets löntagare och pensionärer. Förenklingen uppnås bl. a. genom att schablonavdragen under inkomst av tjänst och inkomst av kapital räknas upp. De höjda avdragen medför att skatten på framför allt arbetsinkomster sänks med betydande belopp. I syfte att motverka det inkomstbortfall reformen leder till föreslås i propositionen att basenheten för år 1986 inte skall höjas.

Kostnaderna för reformen och valet av finansieringsmetod utgör ett av de främsta skälen till att den föreslagna lösningen i allt väsentligt avvisas i motionerna 3172 (c), 3174 (m) och 3175 (fp). I stället för en höjning av schablonavdraget under inkomst av tjänst förespråkas i dessa motioner att inflationsskyddet av skatteskalen behålls.

Finansutskottet får anföra följande. Det har länge framstått som angeläget att kunna förenkla deklarations- och taxeringsförfarandet för flertalet skattskyldiga. Det svenska skattesystemet är komplicerat och svårt att överblicka. Det skapar osäkerhet hos inkomsttagarna och förorsakar merarbete inte bara för de skattskyldiga utan också för skattemyndigheterna. De många detaljregleringarna bidrar till att stora resurser ägnas åt mindre betydelsefulla frågor. Det uppstår ofta rättstillämpningsfrågor, vilket i sin tur ger upphov till ökad arbetsbelastning i domstolar. Enligt finansutskottets mening talar bl. a. dessa skäl för att deklarations- och taxeringsförfarandet bör förenklas på ett mer genomgripande sätt. Det skulle leda till att granskningsresurser frigörs och kan inriktas på mer betydelsefulla uppgifter och mer komplicerade fall. Därigenom ökar också rättvisan i beskattningen.

Den i propositionen valda lösningen vilar på två grundförutsättningar, nämligen dels att en rad svärkontrollerade mindre avdrag ersätts av schablonavdrag, dels att även banker, kreditinstitut och liknande institutioner åläggs att lämna kontrolluppgift på kapitalinkomster. För de skattskyldiga kan härigenom uppgiftslämnandet begränsas. I flera fall räcker det att de bekräftar riktigheten i de lämnade kontrolluppgifterna. Myndigheterna kan å sin sida i ökad utsträckning utnyttja maskinella kontroller i granskningsar-

betet och frigör därigenom resurser för granskning av mer komplicerade deklarerationer. De rationaliseringsvinster och andra fördelar som reformen kan ge upphov till är således betydande och bör enligt utskottets mening tas till vara. Den ökade användningen av maskinellt framställda och beräknade kontrolluppgifter skärper emellertid kravet på att dessa uppgifter kan kontrolleras på ett någorlunda enkelt sätt av de skattskyldiga. I annat fall försvåras inkomsttagarnas arbete med deklarerationen och stora delar av de åsyftade vinsterna går förlorade. Utskottet vill därför bestämt hävda att denna fråga bör ägnas särskild uppmärksamhet i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Ändringen i beskattningsreglerna uppges i propositionen leda till ett skattebortfall på uppemot 3,8 miljarder kronor. Merparten härav, eller 3,2 miljarder kronor, är en följd av att schablonavdraget under inkomst av tjänst höjs och att avdragsbegränsningen för arbetsresor slopas. Bortfallet torde dock bli något mindre eftersom beräkningen i denna del grundar sig på förhållandena vid 1985 års taxering, medan förslagen är avsedda att träda i kraft först två år senare.

Bortfallet begränsas dessutom av ytterligare två omständigheter. För det första väntas kreditinstitutens utvidgade uppgiftsskyldighet leda till ökade skatteintäkter. Effekten av detta förslag kan inte med säkerhet fastställas, men gjorda undersökningar tyder på att inkomstförstärkningen kommer att överstiga 400 milj. kr. per år. För det andra erhålls en mycket betydande förstärkning genom att basenheten för år 1986 inte räknas upp. Den uteblivna skattelättnad som detta ger upphov till kan, enligt beräkningar som riksrevisionsverket (RRV) gjort, uppskattas till 2,8 miljarder kronor. RRV har därvid utgått från att basenheten för inkomståret 1986 skulle ha höjts från 7 800 kr. till 8 200 kr.

Finansutskottet vill i denna fråga framhålla följande. I nuvarande ekonomiska läge kan ett skattebortfall av den omfattning som den föreslagna reformen ger upphov till inte fullt ut tillåtas öka budgetunderskottet. Bortfallet måste begränsas genom budgetförstärkningar. Den i propositionen föreslagna lösningen med en temporärt utebliven inflationsjustering av skatteskalen framstår därför som välmotiverad.

Under åren 1983–1985 har inkomstskatten reformerats i betydande utsträckning. Marginalskatten sänktes då i stort sett i alla inkomstlägen och uppgår nu för det helt övervägande antalet skattskyldiga till högst 50 %. Endast var fjärde heltidsarbetande har nu en marginalskatt som överstiger denna nivå. Vid periodens början var det ca 85 % av de heltidsarbetande som hade en så hög marginalskatt.

Eftersom såväl inflationstakten som de nominella inkomstökningarna kommer att dämpas väsentligt under år 1985 kommer marginalskattereformens effekter i huvudsak att bestå under nästa år även om basenheten inte höjs.

De senaste årens marginalskattesänkningar har i första hand tillfallit

skattskyldiga med högre inkomster. Den nu föreslagna förenklingsreformen har emellertid en annan och bättre fördelningsprofil. Detta framgår av en undersökning som RRV har gjort och som finns intagen i verkets reviderade inkomstberäkning (se prop. 1984/85:150, bilaga 1.4, s. 28-31).

I undersökningen har effekterna av en utebliven höjning av basenheten med 400 kr. ställts i relation till effekterna av de ändrade rese- och schablonavdragen samt sparavdraget. Resultatet här RRV sammanfattat i en tabell som återges nedan. Av den framgår att 59% av inkomsttagarna erhåller en större skattelättnad med de föreslagna avdragsändringarna jämfört med om basenheten skulle höjas från 7 800 kr. till 8 200 kr. Dessa personer erhåller en skattelättnad som är totalt 1 547 milj. kr. större än vid en höjning av basenheten. Återstoden eller 41% av inkomsttagarna skulle däremot få en större skattelättnad genom en ökning av basenheten i stället för de föreslagna avdragsändringarna. Denna grupps uteblivna skattelättnad uppgår till 1 164 milj. kr. Den genom förenklingsreformen framkomna skattelättnaden har sin tyngdpunkt i mellan- och låginkomstskikten. Höjningen av basenheten gynnar däremot i första hand inkomsttagare i de högre inkomstskikten.

Tabell. Jämförelse mellan föreslagna avdragsändringar och en höjning av basenheten 1986 från 7 800 kr. till 8 200 kr.

Sammanräknad inkomst Tkr.	Antal personer	Avdragen sänker skatten mer än höjningen av basenheten		Avdragen sänker skatten mindre än höjningen av basenheten			
		Antal personer	Differens		Antal personer	Differens	
			kr.	milj. kr.		kr.	milj. kr.
- 30	813 715	564 055	-304	- 172	150 787	60	9
30- 40	588 603	389 956	-369	- 144	197 912	43	9
40- 50	563 926	402 027	-417	- 168	160 995	43	7
50- 60	464 748	359 569	-469	- 168	104 339	40	4
60- 70	430 428	333 492	-514	- 172	96 936	41	4
70- 80	478 060	308 808	-450	- 139	168 836	201	34
80- 90	493 415	271 781	-414	- 113	221 634	368	82
90- 100	559 825	337 437	-399	- 135	222 388	388	86
100- 120	948 387	541 737	-409	- 222	406 650	386	157
120- 140	513 549	239 433	-371	- 89	274 116	493	135
140- 160	269 377	78 527	-265	- 21	190 850	663	126
160- 180	123 562	13 212	-268	- 4	110 350	966	107
180- 200	81 837	6 309	-361	- 2	75 528	1 268	96
200- 500	163 664	1 788	-139	0	161 876	1 806	292
500-	6 723	2	-143	0	6 721	2 407	16
Totalt	6 499 819	3 848 133	-402	-1 547	2 549 918	456	1 164

Källa: RRV:s reviderade inkomstberäkning.

Slutligen måste man enligt finansutskottets mening också beakta att den föreslagna förenklingen av deklarations- och taxeringsförfarandet har en långsiktig och strukturell innebörd. Den ger en bestående lösning på ett gammalt och för många skattskyldiga mycket påtagligt problem. Denna varaktiga förbättring uppnås genom att man temporärt avstår från att justera skatteskalan för inflationen under år 1986. Det är dock angeläget att de uppnådda fördelarna med marginalskattereformen blir bestående. Såsom sägs i propositionen kan detta bl. a. åstadkommas genom att basenheten efter inkomståret 1986 åter anpassas till löne- och prisutvecklingen.

Det finns också som utskottet ser det andra fördelar i förslagets olika delar nämligen att sparavdraget individualiseras och därigenom fördubblas samt att avdraget för realisationsvinster på aktier införs. Dessa åtgärder bör underlätta och stimulera det enskilda sparandet. Det är som utskottet uttryckt i andra sammanhang en viktig uppgift för skattesystemet att stimulera det enskilda sparandet. Ett ökat hushållssparande är väsentligt för en positiv utveckling av samhällsekonomin.

En sammanfattande slutsats av vad som här anförts är att finansutskottet från sina utgångspunkter tillstyrker bifall till proposition 180 och avstyrker motionerna 3172 (c), 3174 (m) och 3175 (fp).

Stockholm den 9 maj 1985

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Per-Axel Nilsson (s), Rune Rydén (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Rolf Rämngård (c), Torsten Karlsson (s), Hugo Hegeland (m), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Margit Gennser (m), Gerd Engman (s), Britta Hammarbacken (c) och Ingrid Bolin (m).

Avvikande mening

Björn Molin (fp), Rune Rydén (m), Rolf Rämngård (c), Hugo Hegeland (m), Margit Gennser (m), Britta Hammarbacken (c) och Ingrid Bolin (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med "Finansutskottet får" och på s. 4 slutar med "3175 (fp)" bort ha följande lydelse:

Finansutskottet får anföra följande. Det svenska skattesystemet är utomordentligt komplicerat och därför mycket svårt att överblicka. Detta sammanhänger med att många olika regler har lagts ovanpå varandra vid olika tidpunkter. Detta är en konsekvens av att skattetrycket totalt sett är mycket högt i Sverige. Det är därför en angelägen uppgift att förenkla deklarations- och taxeringsförfarandet.

Förenklingen av deklarations- och taxeringsförfarandet har i propositionen kopplats ihop med ett förslag om att det automatiska inflationsskyddet av skatteskalen skall avskaffas. Det finns som utskottet ser det inte någon anledning att göra en sådan bindning. Inflationen får inte tillåtas höja skatterna. Om inflationsskyddet avvecklas leder det till att varje procentenhets ökning av inflationen kommer att höja inkomstskatten med ca 100 kr. per inkomsttagare. Detta motverkar en lugn avtalsrörelse, eftersom löntagarna i ett sådant läge tvingas begära större bruttolöneökningar för att kompensera sig för prisökningarna än vad som skulle krävas om skattesystemet hade ett inbyggt inflationsskydd. Dessa löneökningar nödvändiggör i sin tur nya prisökningar och driver då ånyo upp inflationen, vilket åtföljs av nya kompensationskrav. Om detta onda mönster skall kunna brytas måste således det fulla inflationsskyddet av skatteskalen återinföras. Detta är en grundläggande förutsättning för att man skall kunna nå framgång med stabiliseringspolitiken, och detta synsätt bör bilda utgångspunkt för en prövning av det nu aktuella förslaget.

Det är av flera skäl önskvärt att skattesystemet förenklas, men det bör inte ske till priset av ökad orättvisa. Kan dessutom förenklingen genomföras endast till priset av ett uteblivet inflationsskydd bör den enligt utskottets mening avvisas. I propositionen redovisas inte någon alternativ finansieringsform. Förslaget att höja schablonavdraget under inkomst av tjänst till 3 000 kr. innebär dessutom totalt sett en alltför stor finansiell belastning.

Vad beträffar den föreslagna höjningen av sparavdraget till 1 600 kr. kan utskottet ansluta sig till en sådan lösning. Ett ökat hushållssparande är väsentligt för en positiv utveckling av samhällsekonomin. Denna åtgärd bör kunna underlätta och stimulera det enskilda sparandet.

Av samma anledning kan utskottet biträda förslaget om ett nytt avdrag på 1 000 kr. för realisationsvinster gjorda vid försäljning av aktier som innehafvs kortare tid än två år. Motsvarande avdrag vid försäljning av mer långvariga aktieinnehav bör dock inte sänkas men däremot i likhet med vad som föreslås i propositionen individualiseras.

Sammanfattningsvis vill finansutskottet med hänvisning till det anförda föreslå skatteutskottet att tillstyrka bifall till motionerna 3172 (c), 3174 (m) och 3175 (fp) och avstyrka proposition 180 i här återgivna delar.

1. 1988年12月1日，
 2. 1988年12月2日，
 3. 1988年12月3日，
 4. 1988年12月4日，
 5. 1988年12月5日，
 6. 1988年12月6日，
 7. 1988年12月7日，
 8. 1988年12月8日，
 9. 1988年12月9日，
 10. 1988年12月10日，
 11. 1988年12月11日，
 12. 1988年12月12日，
 13. 1988年12月13日，
 14. 1988年12月14日，
 15. 1988年12月15日，
 16. 1988年12月16日，
 17. 1988年12月17日，
 18. 1988年12月18日，
 19. 1988年12月19日，
 20. 1988年12月20日，
 21. 1988年12月21日，
 22. 1988年12月22日，
 23. 1988年12月23日，
 24. 1988年12月24日，
 25. 1988年12月25日，
 26. 1988年12月26日，
 27. 1988年12月27日，
 28. 1988年12月28日，
 29. 1988年12月29日，
 30. 1988年12月30日，
 31. 1988年12月31日，

1. 1988年12月1日，
 2. 1988年12月2日，
 3. 1988年12月3日，
 4. 1988年12月4日，
 5. 1988年12月5日，
 6. 1988年12月6日，
 7. 1988年12月7日，
 8. 1988年12月8日，
 9. 1988年12月9日，
 10. 1988年12月10日，
 11. 1988年12月11日，
 12. 1988年12月12日，
 13. 1988年12月13日，
 14. 1988年12月14日，
 15. 1988年12月15日，
 16. 1988年12月16日，
 17. 1988年12月17日，
 18. 1988年12月18日，
 19. 1988年12月19日，
 20. 1988年12月20日，
 21. 1988年12月21日，
 22. 1988年12月22日，
 23. 1988年12月23日，
 24. 1988年12月24日，
 25. 1988年12月25日，
 26. 1988年12月26日，
 27. 1988年12月27日，
 28. 1988年12月28日，
 29. 1988年12月29日，
 30. 1988年12月30日，
 31. 1988年12月31日，